

Pagna ewlenija>Legiżlazzjoni u każistika>Legiżlazzjoni nazzjonali

Legiżlazzjoni nazzjonali

Franza

F'din ittaqsima inti għandek issib ħarsa ġenerali tassorsi differenti talliġi fi Franza.

Sorsi talliġi

Illiġi fi Franza hija essenzjalment magħmula minn regoli miktubin msejha **sorsi talliġi**. Dawn jistgħu jkunu regoli adottati millIstati jew bejn Istati fuq livell nazzjonali, iżda jinkludu wkoll każistika millqrati nazzjonali u internazzjonali. Barra minn hekk, huma jkopru regoli magħmula fuq livell lokali, bħal *bylaws* municipali, jew minn organizzazzjonijiet professjonali u tannegozju, bħallKulleġġ tatTobba, jew regoli stabbiliti minn ċittadini bejniethom, bħal ftehim kollettiv jew kuntratti, u finalment sempliciement użanzi.

Din ilgabra hija ordnata bi qbil ma' **ġerarkija ta' regoli**. Għalhekk, regola ġdida:

għandha tirrispetta rregoli superjuri preċedenti;
tista' temenda regoli preċedenti fuq listess livell;
tirrevoka regoli inferjuri u kontradittorji.

Sorsi internazzjonali talliġi

Trattati u ftehimiet internazzjonali

Fi Franza, Trattat jiġi fisseħħ biss meta jkun ratifikat jew approvat u mbagħad ippubblikat. Xi trattati huma **applikabbli direttament** flordni legali Franciża, filwaqt li oħrajn jeħtieġ li jiġu **trasposti** b'regola interna.

Liġi tal-Unjoni Ewropea

Ilkuncett ta' liġi tal-Unjoni Ewropea jirreferi għarregoli magħmula minn istituzzjonijiet talUnjoni Ewropea. Dawn jistgħu jkunu rakkommandazzjonijiet, opinjonijiet, regolamenti, deċiżjonijiet jew direttivi.

Sorsi nazzjonali talliġi

Regoli kostituzzjonali:

ilKostituzzjoni tal4 ta' Ottubru 1958;

ilpreambolu għallKostituzzjoni tas27 ta' Ottubru 1946, flimkien madDikjarazzjoni tadDrittijiet tal-Bniedem u taċĊittadin tas26 ta' Awwissu 1789 u lprinċipji fundamentali rikonoxxuti milliġijiet tarRepubblika li jirreferu għalihom;

illijijiet organiċi sottomessi lillKunsill Kostituzzjonali qabel ma jiġu fisseħħ, li lġħan tagħhom huwa li jikkumplementaw ilKostituzzjoni.

Regoli leġiżlattivi

Leġiżlazzjoni, mgħoddija millParlament, hija subordinata għallKostituzzjoni. Meta indirizzata, ilKunsill Kostituzzjonali jirrevedi lKostituzzjonalità tallegiżlazzjoni qabel ma tidhol fisseħħ, jiġifieri, jiċċekkja biex jara jekk hijiex konformi malKostituzzjoni. IlKunsill Kostituzzjonali jista' jkun indirizzat ukoll millPresident tarRepubblika, millPrim Ministru, millPresidenti talAssemblea Nazzjonali u sSenat, jew minn sittin membru jew sittin senatur. Barra minn hekk, ilKunsill Kostituzzjonali jista' jiġi invokat, meta ssir referenza għalih mill-Kunsill tal-Istat jew mill-Qorti tal-Kassazzjoni, fir-rigward ta' talbiet li jwasslu għal abrogazzjoni ta' liġijiet fis-seħħ, ipprezentati mill-partijiet li jkunu qed jikkontestawhom matul litigazzjoni li tirrigwarda dawn il-liġijiet u l-konformità tagħhom mad-drittijiet u l-libertajiet iggarantiti mill-Kostituzzjoni.

Skont l-Artikolu 55 talKostituzzjoni, trattati internazzjonali ratifikati minn Franza huma superjuri għalleġiżlazzjoni. Qrati kemm millġurisdizzjoni amministrattiva kif ukoll minn dik ordinarja għandhom jirrifjuttaw li japplikaw leġiżlazzjoni li tidher inkompatibbli ma' trattat, kemm jekk ikun ratifikat qabel jew wara lleġiżlazzjoni.

Strumenti statutorji

Ordinijiet

Skont l-Artikolu 38 talKostituzzjoni, biex jimplementa lprogramm tiegħu, **ilGvern** jista' jitlob permess millParlament għal perjodu limitat ta' żmien biex jiehu miżuri ta' natura leġiżlattiva. Dawn l-ordinanzi huma biss atti formalment regolamentati sakemm ma jiġux ratifikati mil-leġiżlatur u għalhekk sakemm jiġu ratifikati dawn jistgħu jiġu kkontestati quddiem imħallef amministrattiv.

Regolamenti

IrRegolamenti **jvarjaw skont lawtorità li introduċiethom:**

digrieti mill-President tar-Repubblika jew mill-Prim Ministru (meta jkunu ġew adottati fil-Kunsill tal-Ministri jew fil-Kunsill tal-Istat jistgħu jiġu emendati biss taħt l-istess ċirkustanzi);

ordnijiet interministerjali jew ministerjali;

deċiżjonijiet regolatorji meħudin millawtoritajiet delegati millIstat (prefett, sindku eċċ.) jew awtoritajiet decentralizzati (municipalità, *département* – simili għal kontea - jew reġjun).

IrRegolamenti **jvarjaw skont lawtorità li introduċiethom:**

Ftehimiet Kollettivi

IlKodiċi talImpjiegi jistabbilixxi rregoli ġenerali li jirregolaw ilkundizzjonijiet talimpjiegi. F'dan ilkuntest, imsieħba soċjali missettur privat (min iħaddem u trejdunjins) jinnegozjaw ftehimiet u kuntratti. Għalhekk ftehimiet kollettivi jiddefinixxu lkundizzjonijiet talimpjiegi u jiggarrantixxu benefiċċji talimpjeg għallimpjegati talorganizzazzjonijiet ikkonċernati (negozju u industrija ta' materjal mormi u riċiklar, djar għal ħaddiema żgħażaġħ, istituzzjonijiet talpensjoni supplementari, eċċ). **Ftehimiet kollettivi** minnaħa loħra, jikkonċernaw biss qasam speċifiku (pagi, sigħat taxxogħol, eċċ). Ftehimiet kollettivi u kunsensi jistgħu jkunu konklużi fuq illivell ta' settur partikolari (innegozji kollha li għandhom listess attivitā f'territorju partikolari), negozju partikolari jew stabbiliment partikolari. Ilftehim kollettiv jista' jkun "estiz" millMinisteru talImpjiegi, Affarijiet Soċjali u lFond Solidali jew millMinisteru talAgrikultura u sSajd sabiex japplika għallorganizzazzjonijiet fissettur fil-mira.

Il-każistika ġudizzjarja u amministrattiva

Il-każistika tista' tiġi minn qrati ġudizzjarji jew amministrattivi. Il-każistika ġudizzjarja tinterpreta l-liġi imma, bi prinċipju, tappika biss għall-każ li jkun qed jiġi deċiż. Il-każistika amministrattiva għandha valur li jmur lil hinn mir-regolamentazzjoni, fis-sens li tista' tħassar regolament jew leġiżlazzjoni sekondarja.

Qafas Istituzzjonali

Ilproċess leġislativ fi Franza

Huwa importanti li ssir distinzjoni bejn **abbozz ta' liġi**, li t-test tiegħu jibda mill-gvern u li jiġi pprezentat minn xi ministru lill-Kunsill tal-Ministri, u **l-proposta**, li t-test tagħha jibda mill-Parlament. Labbozz ta' liġi jew il-proposta ta' liġi għandhom jiġu pprezentati lill-Assemblea Nazzjonali jew l'Isenat.

Imbagħad, labbozz ta' liġi jiġi eżaminat mill-Parlament, u jiġi adottat skont listess termini miżżewġ Kmamar.

Fil-każ ta' nuqqas ta' qbil bejn iż-żewġ assembleji, jiġi msejjaħ kumitat imħallat kongunt. Dan il-kumitat, magħmul minn seba' membri u minn seba' senatori jingħata d-dmir li jipproponi test miftiehem, normalment wara żewġ qari minn kull Kamra.

Madankollu, il-gvern jista' jniedi l-proċedura aċċellerata; f'dan il-każ il-kumitat imħallat kongunt jista' jiġi fformat immedjatament wara l-ewwel qari.

It-test tal-liġi jiġi ppromulgat (jiġifieri ffirmat) mill-President tar-Repubblika fi żmien 15-il jum minn meta t-test adottat mill-Parlament jiġi trazzmess lill-Gvern.

Matul dan iż-żmien il-President jista' jittlob li ssir revizjoni tat-test u l-Kunsill Kostituzzjonali jista' jiġi invokat biex jivverifika l-konformità tat-test mal-

Kostituzzjoni. **Latt promulgat** jidhol fis-seħħ wara li jkun ippubblikat fil-Ġurnal Uffiċjali.

Pubblikazzjoni talatti u regolamenti

Biex ikollhom effetti vinkolattivi, latti u regolamenti **għandhom jingiebu għallattenzjoni taċċittadini**. Għalhekk, miżuri individwali għandhom jiġu nnotifikati linnies li jkunu sejrjn jiġu affettwati minnhom, li jfisser li miżuri regolatorji għandhom jiġu ppubblikati.

Irregoli relatati matteisti leġislativi u regolatorji li jkunu sejrjn jidhlu fis-seħħ ġew emendati bl-Ordni Nru. 2004-164 tal-20 ta' Frar 2004 mill-1 ta' Ġunju 2004.

Minn issa 'l quddiem, l-Artikolu 1 tal-Kodiċi Ċivili jistipula li, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor, it-testi jidhlu fis-seħħ l-għada tal-pubblikazzjoni tagħhom fil-Ġurnal Uffiċjali.

Madankollu, f'emergenzi, dawn li ġejjin jistgħu jidhlu fis-seħħ fl-istess jum li fih jiġu ppubblikati: liġijiet fejn iddigrjet li jgħibhom fis-seħħ jippreskrivi dan, u miżuri amministrattivi fejn dan kien preordinat mill-gvern permezz ta' dispożizzjoni speċjali.

Minbarra **digriet**, **dispożizzjonijiet regolatorji**, introdotti mill-awtoritajiet kompetenti tall-stat fuq livell nazzjonali (ordnijiet ministerjali, miżuri meħudin minn awtoritajiet amministrattivi indipendenti, eċċ) huma wkoll **ippubblikati fil-Ġurnal Uffiċjali**. Dawn l-ordnijiet tal-ministeri huma ħafna drabi ppubblikati wkoll fil-Gazzetti Uffiċjali tal-ministeri.

Biex dispożizzjoni regolatorja tkun ippubblikata biss fil-Gazzetta Uffiċjali, din għandha tikkonċerna biss kategorija speċifika ta' ċittadini (essenzjalment impjegati taċċivil u aġenti tal-ministeru).

Miżuri meħudin mill-awtoritajiet lokali jsegwu metodi speċifiċi ta' publikazzjoni. Huma ma jidhrux fil-Ġurnal Uffiċjali.

Ċirkulari jew struzzjonijiet bhala regola ġenerali m'għandhomx effett regolatorju. Dawn il-miżuri huma limitati għall-ghoti ta' struzzjonijiet liddipartimenti għall-applikazzjoni talliġijiet u ddigriet, jew biex jikkjarifikaw linterpretazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet.

Sabiex ikunu jistgħu jiġu applikati, iridu jiġu ppubblikati fuq il-websajt tal-Prim Ministru, maħsub għal dan il-għan (id-digriet 2008-1281 tat-8 ta' Diċembru 2008). Iċċirkolari liktar importanti biss jiġu ppubblikati fil-Ġurnal Uffiċjali.

Data banks tal-leġislatzjoni

Iddatabases legali pubbliċi fi Franza huma koperti minn servizz ta' disseminazzjoni pubblika fuq l-Internet (SPDDI) skont id-

[Digriet Nru. 2002-1064 tas-7 ta' Awwissu 2002 \(Verżjoni bl-Ingliż\)](#)

Din is-sistema hija spjegata fiddettall fil-[Folja ta' fatti](#) dwar użu mill-gdid taddeġta disponibbli fuq [Légifrance](#) :

[Légifrance](#) jinkludi li ġej:

ilkodiċi, latti u regolamenti fil-verżjoni kkonsolidata (**database "Legi"**)

iddokumenti huma ppubblikati f'leddizzjoni tal-*lois et décrets* (liġijiet u digriet) tal-Ġurnal Uffiċjali (**database "Jor"**)

il-ftehimiet kollettivi nazzjonali kollettivi (**database "Kali"**)

iddeċizzjonijiet tal-Kunsill Kostituzzjonali (**database "Constit"**)

iddeċizzjonijiet tal-Qorti tal-Kassazzjoni u tal-Qorti tal-Appell (**database "Cass"** għal deċizzjonijiet ippubblikati fil-gazzetta, **database "Inca"** għal deċizzjonijiet mhux ippubblikati, u **database "Capp"** għal deċizzjonijiet tal-Qorti tal-Appell)

iddeċizzjonijiet tal-Conseil d'Etat u tal-Qorti tal-Kunflitti, iddeċizzjonijiet tal-Qrati Amministrattivi tal-Appell u għażla ta' deċizzjonijiet mill-Qrati Amministrattivi tal-Prim' Istanza (**database "Jade"**)

iddeliberazzjonijiet tal-Kummissjoni Nazzjonali għat-Teknoloġija tal-Infommazzjoni u l-Libertajiet Ċivili (CNIL) (**database "CNIL"**).

Għal għanijiet ta' referenza, siti oħrajn, aċċessibbli jew direttament jew permezz tal-[Légifrance](#), jieħdu sehem f'dan is-servizz (SPDDI); dawn jikkonċernaw:

il-Qorti tal-Awdituri għal deċizzjonijiet mill-qrati finanzjarji,

kull ministeru għall-gazzetta uffiċjali tiegħu,

id-Direttorat Ġenerali għat-Taxxi għad-**dokumentazzjoni tat-taxxa**,

il-Ministeru tal-Affarijiet Barranin u Ewropej għall-konvenzjonijiet internazzjonali (database "**Pact**").

Infommazzjoni marbuta ma' termini u kundizzjonijiet għall-irkupru u l-użu mill-gdid ta' dejta li tikkonċerna ttieni kategorija ta' hawn fuq hija disponibbli fuq kull sit elettroniku.

Huwa wkoll possibbli li ssib **Katalgu tad-databases** elenkat hawn fuq, fuq is-sit elettroniku ta' [Légifrance](#).

Il-lista tat-tariffi tal-liċenzja ta' Légifrance hija disponibbli wkoll.

Databases

Dain li ġejja hija lista mhux eżawrjenti tad-databases legali:

Iddatabase **LEGI** tinkludi kodiċi, atti u regolamenti fil-verżjoni konsolidata tagħhom;

Iddatabase **JORF** tinkludi dokumenti kif ikunu ppubblikati f'leddizzjoni tal-*lois et décrets* (liġijiet u digriet) tal-Ġurnal Uffiċjali;

Iddatabase **KALI** tinkludi l-ftehimiet kollettivi nazzjonali estiżi;

Iddatabase **CONSTIT** tinkludi d-deċizzjonijiet tal-Kunsill Kostituzzjonali;

Iddatabase **JADE** tinkludi d-deċizzjonijiet tal-Conseil d'Etat u tal-Qorti tal-Kunflitti, iddeċizzjonijiet tal-Qrati Amministrattivi tal-Appell u għażla ta' deċizzjonijiet mill-Qrati Amministrattivi tal-Prim' Istanza;

Iddatabase **CNIL** tinkludi d-deliberazzjonijiet tas-CNIL (il-Kummissjoni Nazzjonali għat-Teknoloġija tal-Infommazzjoni u l-Libertajiet Ċivili).

Il-kazistika tal-**Qorti tal-Kassazzjoni** hija disponibbli fuq is-sit elettroniku tagħha.

Hemm servizz online biex tordna d-deċizzjonijiet tal-Qorti tal-Kassazzjoni, u xi deċizzjonijiet tal-Qorti tal-Kassazzjoni huma tradotti għall-Ingliż, l-Għarbi u l-Mandarin.

L-aħħar aġġornament: 13/12/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdañhal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.